

FINANS, BANKACILIK VE KALKINMA 2023

www.tsv2023.org

STRATEJİK LOKOMOTİF SEKTÖRLER KONSEPT BELGESİ

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

Şekerbank

FİNANS, BANKACILIK VE KALKINMA 2023

ANA TEMA

“SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: FİNANS VE BANKACILIK”

ALT TEMALAR

Türkiye Ekonomisinde Kalkınma ve Finans Sektörü İlişkisi

AB Uyum Sürecinde Finans ve Bankacılık Sektörü

Yabancı Banka ve Finans Kuruluşlarının Türk Finans Sistemine Etkileri

Türk Bankacılık ve Banka Dışı Finans Sektörlerinde Yeni Yönelimler ve Yaklaşımlar
İslami Bankacılık

Küresel Finansal Kriz ve Türk Finans Sektörü

Türk Finans Sektöründe Fırsat ve Risk Öngörülleri

2023'e Doğru Türk Finans Piyasaları

KAPSAM

2001 yılında Türkiye’de yaşanan ekonomik krizden sonra, Türk finans sektörü yeniden yapılanma sürecinden geçmiştir.

Bu süreçte kamu bankaları yeniden yapılandırılmış, düzenleyici ve denetleyici çerçeve sağlanmıştır, sektörün sermaye tabanı güçlendirilmiş, sorunlu bankalar sistemden uzaklaştırılmış, yapısal reformlar yapılmış ve finans sektörü olası krizlere karşı dayanıklı bir hale getirilmiştir. 2002 yılından itibaren yakalanan siyasi istikrar ve güven ortamı sayesinde sektöre olan güven artmış, ekonomik büyüme ivme kazanmış, enflasyon kontrol altına alınmış ve mali disiplin tesis edilmiştir.

Türkiye finans ve bankacılık sektörü, yasal, kurumsal ve teknik altyapı ile yetişmiş insan gücü açısından önemli bir noktaya gelmiştir. Türk finans ve bankacılık sektörü, Avrupa Birliğine (AB) en uyumlu mevzuata ve teknolojik donanımına sahip ve AB finans kurumları ile bütünleşmeye en hazır sektördür. Bu bağlamda Banka ve banka dışı finans sektörü, Türk ekonomisinde yaşanan olumlu gelişmelere paralel olarak gösterdiği istikrarlı gelişme ile en modern teknoloji ve güvenlik önlemlerini yeni yönelim ve yaklaşımlar biçiminde Türkiye ekonomisinin emrine sunmuştur.

Gelinen noktada, Türkiye ekonomisinin performansı ile uyumlu olarak yüksek bir performans gösteren Türk bankacılık ve banka dışı finans sektörü hala yüksek bir büyüme potansiyeli taşımaktadır.

2009 yılında yaşanan ve hala devam eden küresel kriz, hemen her ülkenin finans ve reel sektörlerinde olumsuz etki yaratmıştır. Küresel finans ve bankacılık, uluslararası çaptaki bazı yatırım bankalarının tasfiye olduğu, bazılarının ancak devlet yardımlarıyla ayakta kalabildiği, risklerin ve belirsizliklerin arttığı bir dönemden geçerek önemli yaralar almıştır. Buna karşılık güçlü yapıları ile Türk bankaları, küresel sermayenin güvenli yatırım fırsatı arayışları için iyi birer alternatif haline gelmiş bulunmaktadır. Elbette bu olumlu trendin sürdürülebilirliği, sektörün kendisi kadar Türkiye ekonomisinin risklere karşı dayanıklılığına bağlıdır. Nitekim 2002 yılından itibaren makro ekonomi ve finans sektörünün yeniden yapılandırılmasına ilişkin alınan önlemlerle birlikte sağlanan olumlu gelişmeler, Türk bankacılık ve finans sektörüne yabancı sermayenin ilgisini arttırmış, sektördeki yabancı payı % 40'lara yükselmiştir.

2023 hedefleri çerçevesinde Türkiye'nin dünyanın en büyük on ekonomisi arasında yer alması için, finans ve bankacılık sektörünün yabancı kalıcı sermayeyi çekmeye devam etmesi ve bu sermayeyi yatırım ve istihdama yönlendirmesi gerekmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde yaşanan ekonomik krizleri tetikleyen en önemli unsurlar, finans ve bankacılık sektöründe yaşanan olumsuz gelişmeler nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Ancak 2001 krizi sonrasında Türk finans ve bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması, istikrar ve doğru makro ekonomik politikalar, Türk finans sektörünün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere kıyasla, bu krize daha hazır ve güçlü girmesini sağlamıştır. Alınan tedbirler ve nispeten iyi kriz yönetimi sayesinde, Türkiye ilk ve en hızlı toparlanmaya başlayan ülkelerden biri olmuş, 2009 yılının son çeyreğinden itibaren tekrar hızlı bir büyüme sürecine girmiştir.

Ancak, küresel krizin finans ve reel sektör ile birlikte ülke ekonomilerinin dengelerini bozması, Türkiye için de bazı riskler hazırlamaktadır.

Türkiye açısından önümüzdeki döneme ilişkin en önemli risk, özellikle AB üyesi ülke ekonomilerinde yüksek kamu borçları nedeniyle yaşanabilecek ilave sıkıntılar ve darboğazlara bağlı olarak dış ticaretin yarısına yakın kısmını gerçekleştirdiğimiz AB pazarındaki karşılaşılabilecek zorluklardan kaynaklanacaktır. Türkiye ayrıca, Orta Doğu'da ortaya çıkan gelişmelerin yaratacağı daralmaları ve muhtemel petrol ve doğal gaz fiyatı artışlarının etkisini de göz önüne almak zorundadır. Bu zorluklar ivedilikle dış ticaret ve cari açığa yansıtılacak ve özellikle cari açığın Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla içindeki payının kritik sınırları zorlaması, etkilerini hem Türkiye ekonomisi, hem de Türk Finans sektörleri üzerinde gösterme riski taşımaktadır.

Bu nedenle küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler ve riskler, ciddi düzeyde cari açığı bulunan ve bu açığı daha çok rezervler ile finanse eden Türkiye'yi de önemle ilgilendirmektedir.

Ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği, reel sektörlerin rekabet üstünlüğüne bağlı gelişmelerin yanı sıra, ekonomiye kaynak sağlayan finansal piyasaların büyümesi ve derinleşmesini gerektirmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi, finansal sistemin bankacılık ağırlıklı işlemesinden doğan kırılganlık ve riskler, ancak sermaye piyasasının denetimli gelişimi ile azaltılabilir. Banka ve banka dışı finans kurumlarını ve reel sektör firmalarını da kapsayan özelliği ile sermaye piyasaları, yerli ve yabancı sermayeyi ekonominin kaynak ihtiyacına kanalize etmesi bakımından önemlidir. Bu açıdan etkin işleyen ve denetimli bir sermaye piyasası, farklı nitelikteki finansal araçları, güvenilir piyasa kurumları aracılığıyla ekonomide faaliyet gösteren tüm yerli ve yabancı tasarruf sahiplerinin emrine sunma imkânı sağlar.

AB'ye üye olma yolunda azim ve kararlılığını sürdüreceği görünen Türkiye, bölgesel konumu itibarıyla Orta Doğu, Orta Asya, Kuzey Afrika ve Doğu Avrupa için bölgesel finans kaynaklarının toplanması ve yönlendirilmesi konusunda önemli bir merkez olma potansiyeli ve fırsatı taşımaktadır.

Bu açıdan yapılacak tercih tüm sosyolojik, ekonomik ve siyasi dışsallıklar gözetilerek, halen bir finans şehri olan İstanbul'un (ve/veya Çanakkale'nin) uluslararası finans merkezi haline getirilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bunun için uluslararası standartlarda bir hukuki düzenlemenin hazırlanması; finansal ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması; vergi sisteminin basitleştirilmesi ve etkinleştirilmesi; düzenleyici ve denetleyici çerçevenin geliştirilmesi; ulaştırma, haberleşme, temizlik ve şehir planlama gibi fiziksel ve teknolojik altyapının güçlendirilmesi; nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılayacak bir eğitim altyapısının sağlanması fevkalade önemlidir. Bütün bunların önünde, yanında ve arkasında dünya ölçeğinde tanıtım, izleme yapacak bir organizasyon yapısının oluşturulmasına önemle ihtiyaç vardır.

2023 hedefleri açısından, Türkiye'nin bölgesel ve küresel anlamda ciddi bir ekonomik güç haline gelmesi ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlaması için, finans ve bankacılık sektörü büyük önem arz etmektedir.

2023 stratejik hedefi olan sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı, bir çerçeve stratejidir. Bu strateji; sürdürülebilir finans ve bankacılık hedefini de içermektedir.

HEDEF KİTLE

T.C. Kalkınma Bakanlığı
T.C. Ekonomi Bakanlığı
T.C. Maliye Bakanlığı
T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı
BDDK Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Rekabet Kurumu
Türkiye Bankalar Birliği
Türkiye Katılım Bankaları Birliği
Dünya Bankası
IDB İslam Kalkınma Bankası
IMF Uluslararası Para Fonu
DPT Devlet Planlama Teşkilatı
KOSGEB Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
Sanayi Ar-Ge Genel Müdürlüğü
TÜBİTAK Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
Gümrük Müsteşarlığı
TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
Organize Sanayi Bölgeleri
Serbest Bölgeler
Meslek Odaları
Ticaret Borsaları
Kalkınma Ajansları
Özel Sektör Kurumları
Üniversiteler

Eğitim Kurumları
Ticari Ataşelikler
Düşünce Kuruluşları
İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Sektörel ve Mesleki Birlikler
İl Özel İdareleri
Yerel Yönetimler
İlgi Duyan Tüm Kamuoyu

TSV 2023 PROJESİ “STRATEJİK LOKOMOTİF SEKTÖRLER”
EYLEM / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Bilimsel Katılımlı Atölye Çalıştayı

Sektörel Kongre (Ulusal ve Uluslararası)

Akil Kişiler Kurulu Toplantıları

Sektörel Toplantılar (Bölgesel)

Ankara Toplantıları (Sektörel - Başkent Bürokrasi)

TV Programları Medya Konferansları

Karar Alıcı Organlara Brifing Toplantıları

Sektörel - Bölgesel Araştırma Alt Projeleri ve Raporları Hazırlanması

Sektörel Raporun Yayınlanması

Diğer Akademik Çalışmalar (Kitap, Makale, Tez v.b.)

Ana Belgenin Sürekli Güncellenerek Yayınlanması

İl Toplantıları (Sektörel Konsept - Valilerin Liderliğinde)

Taslak belgenin geliştirilmesi için görüş ve önerilerinizi tavsiye@tsv2023.org adresine iletebilirsiniz.